

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, БАЊА ЛУКА**

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршава
31. децембра 2008. године и
Извјештај независног ревизора**

ЈП ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, БАЊА ЛУКА

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 3
Финансијски извјештаји	
Биланс успјеха	4
Биланс стања	5
Извјештај о промјенама у капиталу	6
Биланс токова готовине	7
Напомене уз финансијске извјештаје	8 - 49

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Власнику и надзорном одбору Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 4 до 49) Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту "Предузеће"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2008. године, и одговарајући биланс успјеха, извјештај о промјенама у капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима за финансијско извјештавање. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале усљед криминалне радње или грешке; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процјена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама објелодањеним у финансијским извјештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих усљед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцјену примјењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Власнику и надзорном одбору Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука (наставак)

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји објективно и истинито, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијски положај Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука на дан 31. децембра 2008. године, као и резултате његовог пословања, промјене у капиталу и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са Међународним стандардима за финансијско извјештавање.

Скретање пажње

Не изражавајући резерве у односу на дато мишљење, скрећемо пажњу на сљедећа питања:

- а) Као што је објелодањено у напмени 5 уз финансијске извјештаје, Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту: "Главна служба за ревизију") је, у току 2007. године, извршила контролу пословања и финансијских извјештаја Предузећа за 2006. годину. У свом извјештају о обављеној ревизији од 7. децембра 2007. године, Главна служба за ревизију је изразила негативно мишљење о финансијским извјештајима Предузећа за пословну 2006. годину. У складу са наведеним извјештајем, руководство Предузећа је доставило Главној служби за ревизију и свом оснивачу (Влади Републике Српске) План активности на реализацији препорука из извјештаја Главне службе за ревизију, и спровело дио захтјеваних препорука Главне службе за ревизију. Поред наведеног, Министарство финансија Републике Српске ("Министарство") је доставило Предузећу своје Мишљење у вези са приједлогом Предузећа да спроведе један од преосталих приједлога Главне службе за ревизију, који се односи на повећање основног капитала Предузећа из ревалоризационих резерви. У свом Мишљењу, Министарство није дало сагласност Предузећу да покрене поступак повећања основног капитала (докапитализацију). На основу расположивих информација, на дан издавања овог извјештаја није могуће са сигурношћу предвидјети да ли могу настати потенцијални ефекти на финансијске извјештаје Предузећа у 2008. години по основу евентуалних неусаглашености са извјештајем Главне службе за ревизију.
- б) Као што је објелодањено у напмени 33 уз финансијске извјештаје, дана 28. јануара 2009. године Влада Републике Српске је формирала Јавно предузеће "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука. До дана састављања приложених финансијских извјештаја, оснивач оба предузећа (Влада РС) није дефинисао да ли ће се дио инвестиција које се односе на изградњу аутопутева у Републици Српској, а које су евидентирани у финансијским извјештајима Предузећа као нематеријална улагања у припреми, у укупном износу од 160,086,717 Конвертибилних марака (напомена 14), бити пренијето у новоформирано предузеће, као и какав ће то имати утицај на финансијске извјештаје Предузећа. Руководство Предузећа сматра да наведена неизвјесност по питању издвајања дијела имовине и обавеза Предузећа у новоформирано предузеће Аутопутеви РС, не би требало да има значајне негативне ефекте на Предузеће, односно да Предузеће неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеном основу у наредним обрачунским периодима.
- ц) Као што је објелодањено у напмени 1 уз финансијске извјештаје, Предузеће је основано и организовано као јавно предузеће у складу са одредбама Закона о јавним предузећима, при чему је Влада Републике Српске једини оснивач са 100% власничким капиталом, и није организовано ни као једна од правних форми привредних друштава у складу са Законом о привредним друштвима (акционарско друштво или друштво са ограниченом одговорношћу). Предузеће је у поступку добијања сагласности оснивача Предузећа за наведену статусну промјену, односно усаглашавање са новоусвојеним Законом о привредним друштвима.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Власнику и надзорном одбору Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука (наставак)

Скретање пажње (наставка)

- д) Као што је објелодањено у напомени 30 уз финансијске извјештаје, Предузеће је потписало више уговора о кредитима са Европском банком за обнову и развој (EBRD), односно Европском инвестиционом банком (EIB) на укупан износ од 325,465,563 Конвертибилне марке. До дана састављања финансијских извјештаја за 2008. годину Предузеће је, по основу наведених уговора о кредитима, укупно користило дио одобрених средстава у износу од 46,025,106 Конвертибилних марака, односно неискоришћени (неповучени) дио кредита на дан 31. децембра 2008. године износи 279,440,457 Конвертибилних марака.

Deloitte д.о.о.
Бања Лука,
14. мај 2009. године

БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године
(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомена</u>	<u>2008.</u>	<u>2007.</u> <i>Кориговано</i>
Пословни приходи			
Приходи од накнада	7	87,430,893	79,596,506
Остали пословни приходи	8	20,645,497	15,020,560
		<u>108,076,390</u>	<u>94,617,066</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева		(61,553,453)	(35,846,249)
Трошкови одржавања локалних путева		(20,662,000)	(14,457,890)
Трошкови материјала, горива и енергије	9	(150,133)	(125,523)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	10	(3,398,416)	(2,980,308)
Трошкови амортизације	14, 16	(9,728,348)	(12,621,552)
Трошкови резервисања	26, 27	(517,279)	(525,333)
Остали пословни расходи	11	(2,419,518)	(4,550,638)
		<u>(98,429,147)</u>	<u>(71,107,493)</u>
Пословни добитак		<u>9,647,243</u>	<u>23,509,573</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	12	1,906,354	579,044
Финансијски расходи	13	(2,419,634)	(519,443)
		<u>(513,280)</u>	<u>59,601</u>
Добит прије опорезивања		<u>9,133,963</u>	<u>23,569,174</u>
Порез на добитак	3.11	-	-
Нето добитак		<u><u>9,133,963</u></u>	<u><u>23,569,174</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Руководство Предузећа је усвојило финансијске извјештаје Предузећа дана 28. фебруара 2009. године.

Потписано у име Предузећа,

Младен Лазендић,
Директор

Здравко Солдат,
Извршни директор за финансијско-
рачуноводствене послове

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2008. године
(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомена</u>	<u>31. децембар 2008.</u>	<u>31. децембар 2007.</u> <i>Кориговано</i>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	14	4,871,010,966	4,777,623,843
Аванси за нематеријална улагања	15	38,233,462	280,725
Некретнине и опрема	16	5,204,628	5,071,555
Дугорочна потраживања		7,529	15,058
		<u>4,914,456,585</u>	<u>4,782,991,181</u>
Обртна имовина			
Залихе		-	119,465
Дати аванси		2,594	20,118
Потраживања од купаца	17	28,024	8,036
Краткорочни финансијски пласмани	18	38,400,000	23,300,000
Друга потраживања и АВР	19	3,142,214	504,582
Готовински еквиваленти и готовина	21	21,227,065	19,928,795
		<u>62,799,897</u>	<u>43,880,996</u>
Укупна актива		<u>4,977,256,482</u>	<u>4,826,872,177</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Државни капитал	22	159,800,540	159,800,540
Ревалоризационе резерве	23	4,447,954,094	4,447,954,094
Законске резерве		751,394	751,394
Нераспоређени добитак		33,072,372	23,938,409
		<u>4,641,578,400</u>	<u>4,632,444,437</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочни кредити	24	64,844,191	43,273,754
Разграничени приходи	25	229,790,864	119,939,314
Обавезе за бенефиције за запослене	26	126,200	123,395
Резервисања	27	12,869,093	11,045,902
		<u>307,630,348</u>	<u>174,382,365</u>
Краткорочне обавезе			
Текуће доспјеће дугорочних обавеза	24	7,847,582	6,666,667
Обавезе према добављачима	28	16,922,029	12,616,389
Остале краткорочне обавезе и ПВР	29	3,278,123	762,319
		<u>28,047,734</u>	<u>20,045,375</u>
Укупна пасива		<u>4,977,256,482</u>	<u>4,826,872,177</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године
(У Конвертибилним маркама)

	Државни капитал	Ревалоризационе резерве	Законске резерве	Нераспоредени добитак	Укупно
<i>Кориговано</i>					
Стање, 1. јануар 2007. године	159,800,540	4,447,954,094	751,394	369,235	4,608,875,263
Нето добитак текуће године, претходно исказан	-	-	-	23,088,917	23,088,917
Корекција почетног стања (напомена б)	-	-	-	480,257	480,257
Стање, 31. децембар 2007. године, кориговано	<u>159,800,540</u>	<u>4,447,954,094</u>	<u>751,394</u>	<u>23,938,409</u>	<u>4,632,444,437</u>
Стање, 1. јануар 2008. године	159,800,540	4,447,954,094	751,394	23,938,409	4,632,444,437
Нето добитак текуће године	-	-	-	9,133,963	9,133,963
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>159,800,540</u>	<u>4,447,954,094</u>	<u>751,394</u>	<u>33,072,372</u>	<u>4,641,578,400</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

(У Конвертибилним маркама)

	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
		<i>Кориговано</i>
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од накнада и примљени аванси	87,238,618	82,444,368
Остали приливи из редовног пословања	2,251	13,774,517
Одливи за одржавање јавних путева, трошкове и дате авансе	(79,683,196)	(40,900,601)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и примања	(3,618,544)	(2,818,377)
Одливи по основу камате	(4,595,938)	(519,254)
Одливи по основу осталих дажбина	(3,300,283)	(289,463)
<i>Нето (одлив)/прилив готовине из пословних активности</i>	<u>(3,957,092)</u>	<u>51,691,190</u>
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Приливи од камата	1,805,852	527,454
Набавке основних средстава и нематеријалних улагања	(134,581,434)	(98,530,868)
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	7,529	7,529
Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	(15,100,000)	(15,800,000)
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>(147,868,053)</u>	<u>(113,795,885)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Прилив по основу донација	130,372,063	40,862,831
Приливи по основу дугорочних финансијских обавеза	22,751,352	27,827,132
<i>Нето прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>153,123,415</u>	<u>68,689,963</u>
Нето повећање готовине и еквивалената готовине	1,298,270	6,585,268
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>19,928,795</u>	<u>13,343,527</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u>21,227,065</u>	<u>19,928,795</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Јавно предузеће "Путеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту "Предузеће") је основано 5. марта 2004. године као правни сљедбеник Републичке дирекције за путеве која је била у саставу Министарства саобраћаја и веза Републике Српске.

Предузеће је основано на основу члана 10. Закона о јавним путевима и на основу Одлуке Владе Републике Српске о оснивању Јавног предузећа "Путеви Републике Српске" од 22. јануара 2004. године. Оснивање Предузећа је уписано у судски регистар Основног суда у Бањој Луци 5. марта 2004. године Рјешењем бр. У/І 462/04.

Основну дјелатност Предузећа чини управљање, грађење, одржавање и заштита мреже магистралних и регионалних путева и одржавање и заштита аутопутева у Републици Српској. Поред основне дјелатности, Предузеће обавља и дјелатности одржавања и заштите мостова, тунела, потпорних и обложних зидова, сигнализације и заштите вегетације на магистралним и регионалним путевима у Републици Српској, као и планирања, развоја и изградње путне мреже, безбједност саобраћаја, заштита животне средине и рад зимске службе.

Предузеће је организовано као јавно предузеће у складу са одредбама Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 75/04), при чему је Влада Републике Српске једини оснивач са 100% власничким капиталом.

Сједиште Предузећа је у Улици Васе Пелагића број 10, у Бањој Луци.

На дан 31. децембра 2008. године Предузеће је имало 64 запослена радника.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји Предузећа су састављени у складу са стандардима и интерпретацијама одобреним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (IASB), а који носе назив Међународни стандарди финансијског извјештавања (МСФИ), укључујући и Међународне рачуноводствене стандарде (МРС). Приложени финансијски извјештаји су припремљени по начелу набавне вриједности, осим за вриједност нематеријалних улагања и одређене финансијске инструменте.

Финансијски извјештаји су засновани на финансијским извјештајима Предузећа састављеним у складу са рачуноводственим прописима који се примјењују у Републици Српској. Одређене рачуноводствене политике прописане за потребе састављања законских финансијских извјештаја се разликују од МСФИ, односно МРС. Сходно томе, одређене позиције из тих финансијских извјештаја су рекласификоване и кориговане да би се ускладиле са МСФИ и МРС.

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (КМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској.

Предузеће је приликом састављања биланса токова готовине за пословну 2008. годину користило директни метод извјештавања о токовима готовине.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Предузеће је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

Стандарди и тумачења на снази у текућем периоду

Примјена слједећих допуна стандарда и тумачења стандарда (IFRIC) која су постала обавезна за примјену у финансијским извјештајима која се састављају за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2008. године, такође није имала за резултат значајније промјене рачуноводствених политика Предузећа, нити ефекат на финансијске извјештаје Предузећа у периоду почетне примјене:

- Допуна MPC 39 - Финансијски инструменти: признавање и мјерење и МСФИ 7 - Финансијски инструменти: објелодањивање (у примјени од 1. јула 2008. године);
- IFRIC 12 "Концесије за пружање услуга" (на снази за обрачунске периоде који почињу дана 1. јануара 2008. године);
- IFRIC 13 "Програми лојалности клијената" (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јула 2008. године или послјије тога);
- IFRIC 14 MPC 19 "Ограничење дефинисаних примања, минимални захтјеви за финансирањем и њихова интеракција" (на снази за обрачунске периоде који почињу дана 1. јануара 2008. године); и
- IFRIC 16 – Заштита од ризика нето инвестиција у страно пословање (у примјени од 1. октобра 2008. године).

Стандарди и тумачења који су издати али који нису још увијек у примјени

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, слједећи нови стандарди, измјене стандарда и интерпретације су биле издате али нису постале ефективне за рачуноводствени период који почиње на дан 1. јануара 2008. и нису биле усвојене:

- MPC 1 - Презентација финансијских извештаја (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- MPC 23 - Трошкови задуживања (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 8 - Пословни сегменти (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 3 - Пословне комбинације и MPC 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји (у примјени од 1. јула 2009. године);
- Допуна МСФИ 2 - Плаћање на бази акција - Услови стицања права и поништења (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- Допуна MPC 32 - Финансијски инструменти: презентација и MPC 1 - Презентација финансијских извјештаја (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- Допуна MPC 39 - Финансијски инструменти: признавање и мјерење (у примјени од 1. јула 2009. године);
- Допуна МСФИ 1 - Прва примјена међународних стандарда финансијског извјештавања и MPC 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани Међународни рачуноводствени стандарди 2008. (у примјени од 1. јануара 2009. године);
- IFRIC 15 - Уговори о изградњи стамбених и пословних објеката (у примјени од 1. јануара 2009. године);

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Стандарди и тумачења на снази у текућем периоду (наставак)

- Побољшани МСФИ 1 - Прва примјена међународних стандарда финансијског извјештавања (у примјени од 1. јула 2009. године);
- IFRIC 17 - Расподјела немонетарних средстава власницима (у примјени од 1. јула 2009).

Руководство Предузећа предвиђа да ће наведени стандарди и тумачења бити усвојени у финансијским извјештајима Предузећа за период који почиње 1. јануара 2009. године и да усвајање ових стандарда и тумачења у будућим раздобљима неће значајно утицати на финансијске извјештаје Предузећа.

2.2. Упоредни подаци

Предузеће је као упоредне податке приказало биланс успеха, извјештај о промјенама у капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршава 31. децембра 2007. године, односно биланс стања на дан 31. децембра 2007. године.

У циљу корекције грешака насталих у ранијим годинама у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке", извршене су одређене корекције и рекласификације података презентованих у финансијским извјештајима састављеним на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2007. године (напомена 6). У складу са наведеним стандардом, материјално значајне грешке које се односе на накнадно утврђене приходе и расходе из претходног периода исказане су као корекција нераспоређеног добитка на почетку текућег периода, при чему су упоредне информације у финансијским извјештајима претходног периода прерачунате.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се састоје од процјењене вриједности јавних путева на територији Републике Српске, нематеријалних улагања у припреми и осталих нематеријалних улагања (софтвери).

Под улагањем у јавни пут подразумевају се улагања по основу пројектовања, грађења, надзора, других трошкова везаних за изградњу јавних путева (трошкови по основу рјешавања имовинско-правних односа, камате на кредите до момента стављања јавног пута у употребу и др.) и значајни радови у којима се мијењају конструктивни елементи пута или објекта на путу.

Јавни путеви на територији Републике Српске су, у складу са члановима 3. и 11. Закона о јавним путевима, повјерени Предузећу на управљање, грађење, одржавање и заштиту, али су и даље у својини Републике Српске као добро у општој употреби.

Предузеће је у току 2004. године извршило процјену вриједности јавних путева са стањем на дан 31. децембра 2004. године. Процјену је извршила комисија састављена од стране радника Предузећа, у складу са Правилником о начинима и роковима процјене и књижења ефеката процјене вриједности појединих позиција биланса стања правних лица ("Службени гласник РС", број 9/03). Ефекти процјене евидентирани су као повећање вриједности нематеријалних улагања, а у корист ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Нематеријална улагања (наставак)

У току 2005. године Предузеће је извршило и процјену вертикалне сигнализације и одбојне ограде на јавним путевима које нису биле обухваћене процјеном јавних путева на дан 31. децембра 2004. године, и у својим пословним књигама, такође, евидентирало ефекте наведене процјене у корист ревалоризационих резерви.

3.2. Некретнине и опрема

Некретнине и опрема су исказани по набавној вриједности и умањени за исправку вриједности и евентуална обезвјеђења вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених основних средстава је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Под основним средствима сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добици или губици који се јављају приликом расходања или продаје основних средстава, исказују се у билансу успеха као дио осталих пословних прихода или осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек кориштења средства, увећавају вриједност основног средства. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

3.3. Амортизација

Амортизација некретнина, опреме и нематеријалних улагања се обрачунава на набавну вриједност на почетку године, као и на некретнине, опрему и нематеријална улагања стављена у употребу током године, примјеном пропорционалног метода.

Основицу за обрачун амортизације нематеријалних улагања (јавних путева) представља само горњи хабајући дио асфалтног дијела пута (горњи строј) који се амортизује током вијека корисне употребе.

Процијењени корисни вијек употребе појединих група некретнина, опреме и нематеријалних улагања, који је служио као основа за обрачун амортизације и примјењене стопе у току 2008. године су сљедећи:

	<u>Стопа амортизације (%)</u>	<u>Вијек трајања (година)</u>
Јавни пут (горњи строј)	4	25
Мостови	4.5 - 10	10 - 22
Тунели	4.5 - 10	10 - 22
Саобраћајна сигнализација	20	5
Одбојне ограде	20	5
Грађевински објекти	1.3	77
Путнички аутомобили	14.3 - 15.5	6 - 7
Намјештај	12.5	8
Мјерни инструменти	20	5
Рачунари и рачунарска опрема	20	5

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.4. Обезврјеђење вриједности некретнина, опреме и нематеријалних улагања

На дан биланса стања, руководство Предузећа анализира вриједности некретнина, опреме и нематеријалних улагања приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко нематеријално улагање, односно некретнину и опрему, постоји обезврјеђење, надокнадиви износ те имовине се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Обезврјеђење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезврјеђење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезврјеђење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене процјене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезврјеђење. Поништење обезврјеђења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезврјеђења третира као повећање ревалоризационе резерве.

3.5. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања, од момента када је Предузеће уговорним одредбама везано за инструмент.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

Потраживања од купаца и друга потраживања

Потраживања су приказана по њиховој номиналној вриједности, умањеној за исправке вриједности ненаплативих потраживања. Исправка вриједности потраживања врши се индиректно за износ доспјелих потраживања која нису наплаћена у одређеном периоду од датума доспјећа за плаћање (преко 90 дана), а директно ако је немогућност наплате извјесна и документована (по основу судског рјешења или одлуке).

Краткорочни финансијски пласмани

Краткорочни финансијски пласмани се састоје од краткорочно (до годину дана) орочених депозита у пословним банкама, и приказани су у висини депонованих средстава на дан биланса стања.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне кредите, краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Финансијске обавезе су исказане по амортизованој вриједности коришћењем ефективне каматне стопе. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

3.6. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Резервисања се састоје од резервисања за судске спорове који се воде против Предузећа, резервисања за гаранције примљене од извођача радова на реконструкцији и изградњи јавних путева за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду, као и резервисања за бенефиције запослених у складу са МРС 19 "Примања запослених".

Резервисања за судске спорове извршена су на основу процјене исхода спорова за које се вјерује да ће настати у наредној години или годинама.

Дугорочна резервисања за гаранције примљене од извођача радова се односе на резервисања по основу отклањања евентуалних недостатака у гарантном периоду приликом реконструкције и изградње јавних путева од стране извођача радова које је Предузеће ангажовало.

Кретања на резервисањима у току 2008. године су приказана у напоменама 26 и 27.

3.7. Разграничени приходи

Разграничени приходи се односе на приходе разграничене по основу примљених донација (новчаних средстава) од Босне и Херцеговине (Републике Српске) за изградњу аутопутева, регионалних и магистралних путева и објеката на територији Републике Српске, а у складу са МРС 20 "Рачуноводствено обухватање државних донација и објављивање државне помоћи".

Кретање на разграниченом приходу по основу примљених донација у току периода приказано је у напомени 25.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8. Трошкови текућег одржавања, оправки и реконструкција

Трошкови текућег одржавања, оправки и реконструкција основних средстава и нематеријалних улагања исказани су у билансу успјеха у стварно насталом износу. Трошкови текућег одржавања највећим дијелом се односе на одржавање јавних путева.

3.9. Приходи од накнада

У складу са члановима 55. и 56. Закона о јавним путевима, приходи Предузећа представљају приходи по основу накнада за коришћење јавних путева, и то накнада:

1. за магистралне и регионалне путеве у малопродајној цијени деривата нафте,
2. за јавне путеве на годишњем нивоу од регистрације моторних и прикључних возила,
3. за употребу пута, његовог дијела или путног објекта - посебна накнада,
4. за ванредни превоз,
5. за постављање натписа у заштитном појасу пута,
6. за коришћење путног земљишта,
7. за прикључење прилазног пута на јавни пут,
8. за постављање инсталације у пут и појас пута, и
9. за изградњу и коришћење комерцијалних објеката у заштитном појасу пута.

Висину накнада на магистралним и регионалним путевима које припадају Предузећу утврђује Влада Републике Српске, на приједлог Предузећа. Приходи од накнада се признају у тренутку наплате накнада од стране Предузећа (накнаде за магистралне и регионалне путеве у малопродајној цијени деривата нафте и накнаде за јавне путеве на годишњем нивоу од регистрације моторних и прикључних возила), односно у тренутку издавања рјешења или сагласности за коришћење дијела јавних путева (остале накнаде).

3.10. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Пословне промјене настале у иностраној валути су прерачунате у конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунати су у Конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути књижене су у корист или на терет биланса успјеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, односно умањења за улагања у машине и опрему за обављање дјелатности извршене у току године, а у складу са пореским прописима Републике Српске. Умањење пореске основице по основу улагања у машине и опрему за обављање производне дјелатности се признавало привремено, и то до 31. децембра 2008. године.

Предузеће нема обавезу плаћања пореза на добитак за 2008. годину, иако је пословало са добитком, јер, према мишљењу Министарства финансија Републике Српске (Пореска управа), Предузеће није порески обвезник пореза на добит усљед чињенице да је Предузеће регистровано као јавно предузеће које остварује основне приходе путем наплате јавних прихода, односно из буџета, као и чињенице да Предузеће остварује остале приходе по основу донација и приходе од некретнина. Међутим, уколико поред неопорезиве добити Предузеће оствари и добит по основу неких других прихода који су опорезиви, тада се на тако остварену добит обрачунава и уплаћује порез на добит.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тога дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све привремене опорезиве разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак до којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, чиме је замијењен дотадашњи систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Предузеће је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Предузеће има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

У складу са Законом о раду и Правилником о раду, Предузеће је обавезно да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнине у висини од три мјесечне плате остварене од стране запосленог или три просјечне плате у Предузећу. Као основица за обрачун узима се највећа мјесечна плата запосленог који је остварио услове за одлазак у пензију, а која је исплаћена у посљедњих 12 мјесеци прије престанка уговора о раду. Поред тога, Предузеће је у обавези да исплаћује и јубиларне награде у висини између једне и четири просјечне мјесечне плате у Предузећу, остварене у мјесецу прије исплате. Број мјесечних зарада за јубиларне награде одређују се на основу броја година које је запослени провео у Предузећу, што је приказано у сљедећој табели:

Број година проведених у Предузећу	Број плата
10	1
20	2
30	4

На основу МРС 19 “Примања запослених” захтјева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан биланса стања. У складу са наведеним, Предузеће је ангажовало овлашћеног актуара да у име Предузећа изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде на дан 31. децембра 2008. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 9.5% годишње (просјечна стопа приноса на дугорочне кредите пословних банака у Републици Српској), пројектовани раст зарада 4% годишње, године радног стажа за одлазак у пензију – 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.13. Правична (фер) вриједност

Пословна политика Предузећа је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. У Републици Српској не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Предузећа врши процјену ризика и, у случајевима када се оцијени да вриједност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вриједности. По мишљењу Управе Предузећа, износи у овим финансијским извјештајима одражавају вриједност која је, у датим околностима, највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан биланса стања, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње, или гдје год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки. Руководство Предузећа сматра да су рачуноводствене процјене у вези са процијењеним корисним вијеком трајања некретнина, опреме и нематеријалних улагања, значајне рачуноводствене процјене, јер укључују и претпоставке о технолошком развоју у веома иновативној индустрији. Такође, усљед значајности сталних средстава у укупној активи Предузећа, утицај сваке промјене у наведеним претпоставкама може бити материјално значајан на финансијски положај Предузећа, као и на резултате његовог пословања.

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан биланса стања, руководство Предузећа анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко средство постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средства се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

5. ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНЕ СЛУЖБЕ ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА 2006. ГОДИНУ

У складу са чланом 14. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске ("Службени гласник РС", број 16/99, 39/03, 115/04), Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту "Главна служба за ревизију") је у току 2007. године извршила контролу пословања и финансијских извјештаја Предузећа за 2006. годину. У свом извјештају о обављеној ревизији од 7. децембра 2007. године Главна служба за ревизију је изразила негативно мишљење о финансијским извјештајима Предузећа за пословну 2006. годину, састављеним у складу са Међународним стандардима за финансијско извјештавања (МСФИ) и Међународним рачуноводственим стандардима (МРС). Према мишљењу Главне службе за ревизију негативно мишљење је изражено усљед сљедећих материјално значајних недостатака у финансијским извјештајима Предузећа (*цитат из извјештаја Главне службе за ревизију у наставку*):

- (а) "Процијењену вриједност јавних путева Предузеће третира као нематеријална улагања на основу мишљења Министарства финансија РС, а код обрачуна амортизације их третира као основна средства (путеви, мостови, тунели), што је у супротности са МРС 16 "Некретнине, постројења и опрема" и МРС 38 "Нематеријална, неопипљива средства";
- (б) Поред тога што су јавни путеви добра у општој употреби и у својини Републике Српске, дата Предузећу на управљање, одржавање, грађење и заштиту (члан 3. Закона о путевима (Службени гласник РС, број 3/04)) мишљења смо да прву процјену ефеката процјене треба књижити као валоризацију (имовина и извори средстава), а не као ревалоризацију (нематеријална улагања и ревалоризационе резерве), у складу са МРС 16 "Некретнине, постројења и опрема", параграф 7;
- (ц) Третман корекција пословних догађаја није дефинисан рачуноводственим политикама Предузећа и није извршен у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке". Исказивање истовремено губитка и добити није у складу са МРС. Уз финансијске извјештаје нису достављене ноте које јасно образлажу финансијске извјештаје за 2006. годину, а посебно ефекте извршених корекција на кумулирани губитак и добит из претходних година." ("*цитат завршен*")
- (д) Поред наведеног, Главна служба за ревизију је мишљења да је Предузеће у одређеним случајевима јавних набавки у периоду до 31. децембра 2006. године поступило супротно одредбама Закона о јавним набавкама.

У складу са наведеним извјештајем, руководство Предузећа је доставило Главној служби за ревизију и свом оснивачу (Влади Републике Српске) План активности на реализацији препорука из извјештаја Главне службе за ревизију, и спровело дио захтјеваних препорука Главне службе за ревизију. Поред наведеног, Министарство финансија Републике Српске ("Министарство") је доставило Предузећу своје Мишљење у вези са приједлогом Предузећа да спроведе један од преосталих приједлога Главне службе за ревизију, који се односи на повећање основног капитала Предузећа из ревалоризационих резерви. У свом Мишљењу, Министарство није дало сагласност Предузећу да покрене поступак повећања основног капитала (докапитализацију).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

6. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2007. ГОДИНУ

Предузеће је, на дан 1. јануара 2008. године, извршило одређене корекције претходно исказаног биланса стања на дан 31. децембра 2007. године, као и биланса успеха за пословну 2007. годину, ради корекције грешака из ранијих година у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке" (напомена 2.2).

(а) Ефекти корекција на нето добитку за пословну 2007. годину и нераспоређеном добитку на дан 31. децембра 2007. године:

	У Конвертибилним маркама 2007.
<i>Нето добитак, претходно исказан</i>	<u>23,088,917</u>
- Корекција разграниченог прихода за износ рефундираних камата на кредите у 2007. години	519,230
- Приход од извршених услуга одржавања јавних путева у 2007. години	71,891
- Остали приходи из 2007. године	21,960
- Исправка књижења потраживања за закуп из ранијих година	(132,824)
<i>Укупан ефекат корекција</i>	<u>480,257</u>
<i>Нето добитак, коригован</i>	<u>23,569,174</u>

Корекција разграниченог прихода од камата на кредите које се рефундирају од стране Владе Републике Српске у износу од 519,230 Конвертибилних марака се односи на приходе од камата коју је Предузеће у току 2007. године капиталисало у корист нематеријалних улагања у припреми (за изградњу ауто пута Градишка - Бања Лука). Обзиром да је дио камата по основу кредита искоришћен и за експропријацију земљишта за ауто пут које је у власништву Предузећа, а не Републике Српске (као што је то случај са ауто путем), Предузеће је, у складу са одредбама МРС 23 "Трошкови позајмљивања", извршило корекцију својих финансијских извјештаја из 2007. године, и то за износ припадајућег дијела камата који се односи на експропријацију земљишта које је у власништву Предузећа.

Исправка књижења потраживања за закуп из ранијих година у износу од 132,824 Конвертибилне марке се односи на усаглашење аналитичке евиденције потраживања за закуп путног појаса земљишта из ранијих година.

Предузеће није званично кориговало и предало кориговане финансијске извјештаје за пословну 2007. годину, али је наведене корекције презентовало у упоредним подацима у својим финансијским извјештајима за 2008. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

6. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2007. ГОДИНУ (наставак)

(б) Ефекти корекција биланса успјеха за пословну 2007. годину:

	<i>Прелиминарно 2007.</i>	<i>Корекције +/-</i>	<i>Кориговано 2007.</i>
Пословни приходи			
Приходи од накнада	79,657,439	(60,933)	79,596,506
Остали пословни приходи	14,479,370	541,190	15,020,560
	<u>94,136,809</u>	<u>480,257</u>	<u>94,617,066</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева	(35,846,249)	-	(35,846,249)
Трошкови одржавања локалних путева	(14,457,890)	-	(14,457,890)
Трошкови материјала, горива и енергије	(125,523)	-	(125,523)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(2,980,308)	-	(2,980,308)
Трошкови амортизације	(12,621,552)	-	(12,621,552)
Трошкови резервисања	(525,333)	-	(525,333)
Остали пословни расходи	(4,550,638)	-	(4,550,638)
	<u>(71,107,493)</u>	<u>-</u>	<u>(71,107,493)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	<u>23,029,316</u>	<u>480,257</u>	<u>23,509,573</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	579,044	-	579,044
Финансијски расходи	(519,443)	-	(519,443)
	<u>59,601</u>	<u>-</u>	<u>59,601</u>
ДОБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	23,088,917	480,257	23,569,174
Порез из добитка	-	-	-
НЕТО ДОБИТАК	<u>23,088,917</u>	<u>480,257</u>	<u>23,569,174</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

6. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2007. ГОДИНУ (наставак)

(ц) Ефекти корекција биланса стања на дан 31. децембра 2007. године

	<i>Прелиминарно</i> 31. децембар 2007.	Корекције +/-	<i>Кориговано</i> 31. децембар 2007.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	4,777,623,843	-	4,777,623,843
Аванси за нематеријална улагања	280,725	-	280,725
Некретнине и опрема	5,049,595	21,960	5,071,555
Дугорочни финансијски пласмани	15,058	-	15,058
	<u>4,782,969,221</u>	<u>21,960</u>	<u>4,782,991,181</u>
Обртна имовина			
Залихе	139,583	-	139,583
Потраживања од купаца	68,969	(60,933)	8,036
Краткорочни финансијски пласмани	23,300,000	-	23,300,000
Друга потраживања и АВР	504,582	-	504,582
Готовински еквиваленти и готовина	19,928,795	-	19,928,795
	<u>43,941,929</u>	<u>(60,933)</u>	<u>43,880,996</u>
Укупна актива	<u>4,826,911,150</u>	<u>(38,973)</u>	<u>4,826,872,177</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Државни капитал	159,800,540	-	159,800,540
Ревалоризационе резерве	4,447,954,094	-	4,447,954,094
Законске резерве	751,394	-	751,394
Нераспоређени добитак	23,458,152	480,257	23,938,409
	<u>4,631,964,180</u>	<u>480,257</u>	<u>4,632,444,437</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочни кредити	43,273,754	-	43,273,754
Разграничени приходи	120,458,544	(519,230)	119,939,314
Обавезе за бенефиције за запослене	123,395	-	123,395
Резервисања	11,045,902	-	11,045,902
	<u>174,901,595</u>	<u>(519,230)</u>	<u>174,382,365</u>
Краткорочне обавезе			
Текуће доспјеће дугорочних обавеза	6,666,667	-	6,666,667
Обавезе према добављачима	12,616,389	-	12,616,389
Остале краткорочне обавезе и ПВР	762,319	-	762,319
	<u>20,045,375</u>	<u>-</u>	<u>20,045,375</u>
Укупна пасива	<u>4,826,911,150</u>	<u>(38,973)</u>	<u>4,826,872,177</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

7. ПРИХОДИ ОД НАКНАДА

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
	<i>Кориговано</i>	
Приходи од накнада за коришћење јавних путева:		
- у малопродајној цијени деривата нафте	51,872,300	43,947,361
- на годишњем нивоу од регистрације моторних и прикључних возила	32,089,877	30,639,318
- закуп путног појаса	2,555,614	2,905,070
- остале накнаде (напомена 3.9)	798,383	515,115
	<u>87,316,174</u>	<u>78,006,864</u>
Приходи од EUFOR-а по основу коришћења јавних путева	<u>114,719</u>	<u>1,589,642</u>
	<u>87,430,893</u>	<u>79,596,506</u>

8. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
	<i>Кориговано</i>	
Приходи од донације Владе РС за реконструкцију локалних путева у РС	16,900,000	11,457,890
Приходи од донација Владе РС за помоћ финансирања плаћања ПДВ-а за пројекте који се финансирају од међународне помоћи или кредита	2,300,000	2,300,000
Приходи од укидања донација нематеријалних улагања	1,320,513	829,133
Приходи од укидања дугорочних резервисања:		
- за судске спорове	87,650	187,943
- за гаранције примљене од извођача радова	-	58,358
Добици од продаје опреме и нематеријалних улагања	25,709	-
Добици од продаје сталних средстава намијењених за продају	10,182	-
Вишак материјала	-	119,465
Остали приходи	<u>1,443</u>	<u>67,771</u>
	<u>20,645,497</u>	<u>15,020,560</u>

Приходи од донације Владе Републике Српске ("Влада РС") за реконструкцију локалних путева у Републици Српској у пословној 2008. години у укупном износу од 16,900,000 Конвертибилних марака се односе на бесповратно донирана новчана средства од стране Владе РС, а на основу више одлука о суфинансирању изградње саобраћајне инфраструктуре у локалним заједницама. Донирана средства су уплаћена током 2008. године и намијењена су за суфинансирање изградње локалних путева у Републици Српској.

Приходи од донација Владе РС за помоћ финансирања плаћања ПДВ-а за пројекте који се финансирају од међународне помоћи или кредита у износу од 2,300,000 Конвертибилних марака за 2008. годину се односе на бесповратно донирана новчана средства Предузећу у току 2008. године од стране Владе РС.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

9. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007. <i>Кориговано</i>
Трошкови материјала	31,495	22,798
Трошкови горива и енергије	118,638	102,725
	<u>150,133</u>	<u>125,523</u>

10. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007. <i>Кориговано</i>
Бруто зараде	2,065,856	1,758,715
Накнаде радницима за зимницу и огрев	579,656	519,108
Накнада за коришћење годишњег одмора (регрес)	441,145	409,568
Накнада за топли оброк	220,541	208,454
Накнаде члановима надзорног одбора и одбора за ревизију	42,702	45,950
Накнада за превоз запослених	30,930	26,013
Остали лични расходи и накнаде	17,586	12,500
	<u>3,398,416</u>	<u>2,980,308</u>

Накнаде радницима за зимницу и огрев, као и накнада за коришћење годишњег одмора (регрес), су исплаћене у току 2008. године на основу одлука директора Предузећа, а у складу са Правилником о раду. Наведеним одлукама утврђена је висина накнаде за зимницу и огрев у износу од 2,950 Конвертибилних марака по запосленом, односно висина накнаде за коришћење годишњег одмора (регрес) у висини од 4,500 Конвертибилних марака по запосленом.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

11. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Трошкови услуга израде пројеката и техничког надзора	742,993	924,936
Трошкови одржавања основних средстава	75,139	116,376
ПТТ услуге	85,332	90,391
Трошкови закупнина	13,008	11,604
Трошкови рекламе и пропаганде	20,817	8,171
Трошкови осталих услуга	16,808	17,247
Трошкови накнада	3,038	8,306
Трошкови и дневнице за службена путовања	37,772	33,437
Трошкови консултантских услуга	-	-
Трошкови услуга по уговорима о дјелу	5,092	21,052
Трошкови ревизорских услуга и услуга усавршавања	66,612	148,180
Трошкови непроизводних услуга	72,876	54,990
Трошкови репрезентације	34,312	18,190
Трошкови осигурања	5,917	13,135
Трошкови платног промета	17,766	15,124
Индиректни порези и доприноси	125,894	135,936
Трошкови оглашавања	55,529	32,190
Остали нематеријални трошкови	20,020	18,410
Губици по основу расходовања и отписа основних средстава	73,559	71,256
Губици по основу продаје основних средстава	49,887	-
Исправка вриједности потраживања од купаца	482,261	2,343,127
Исправка вриједности осталих потраживања	47,143	23,393
Трошкови спорова и судских рјешења	313,526	80,493
Уплата ПДВ по рјешењу Управе за индиректно опорезивање БиХ	-	296,421
Остали расходи	54,217	68,273
	<u>2,419,518</u>	<u>4,550,638</u>

12. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Приходи од камата	1,906,325	579,028
Позитивне курсне разлике	29	16
	<u>1,906,354</u>	<u>579,044</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

13. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007. <i>Кориговано</i>
Расходи камата по кредитима	1,832,617	519,255
Накнада за одобравање кредита	586,749	-
Затезне камате	235	-
Негативне курсне разлике	33	188
	<u>2,419,634</u>	<u>519,443</u>

14. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама 2008. и 2007. година			
	Путеви и путна инфраструктура	Остала нематерија- лна улагања	Нематерија- лна улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
<i>Кориговано</i>				
Набавна вриједност				
Стање, 1. јануар 2007. године	4,888,590,155	264,355	88,317,260	4,977,171,770
Набавке у току периода	7,921,136	8,649	84,992,123	92,921,908
Преноси	9,790,470	-	(9,790,470)	-
Расходовања	(192,169)	-	-	(192,169)
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>4,906,109,592</u>	<u>273,004</u>	<u>163,518,913</u>	<u>5,069,901,509</u>
Набавке у току периода	7,232,852	2,689	95,600,342	102,835,883
Преноси	15,326,567	-	(15,326,567)	-
Расходовања	(623,331)	-	-	(623,331)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>4,928,045,680</u>	<u>275,693</u>	<u>243,792,688</u>	<u>5,172,114,061</u>
<i>Кориговано</i>				
Исправка вриједности				
Стање, 1. јануар 2007. године	280,021,199	133,971	-	280,155,170
Амортизација у току периода	12,175,493	67,916	-	12,243,409
Расходовања	(120,913)	-	-	(120,913)
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>292,075,779</u>	<u>201,887</u>	<u>-</u>	<u>292,277,666</u>
Амортизација у току периода	9,306,334	68,867	-	9,375,201
Расходовања	(549,772)	-	-	(549,772)
Стање 31. децембар 2008. године	<u>300,832,341</u>	<u>270,754</u>	<u>-</u>	<u>301,103,095</u>
Садашња вриједност				
- 31. децембар 2008. године	<u>4,627,213,339</u>	<u>4,939</u>	<u>243,792,688</u>	<u>4,871,010,966</u>
- 31. децембар 2007. године	<u>4,614,033,813</u>	<u>71,117</u>	<u>163,518,913</u>	<u>4,777,623,843</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

14. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

Нематеријална улагања у припреми, са стањем на дан 31. децембра 2008. године у износу од 243,792,688 Конвертибилних марака, највећим дијелом, у износу од 160,086,717 Конвертибилних марака, односе се на улагања у изградњу дионице аутопута Бања Лука – Градишка, као и реконструкцију и изградњу путева у општини Сребреница у укупном износу од 37,026,360 Конвертибилних марака који нису били активирани до дана састављања финансијских извјештаја за 2008. годину.

У току 2008. године, Предузеће је у периоду изградње ауто пута, као и изградње и реконструкције регионалних и магистралних путева на територији Републике Српске, извршило капитализацију дијела трошкова позајмљивања насталих у току пословне 2008. године, у укупном износу од 3,287,861 Конвертибилну марку (напомена 24), а у складу са МРС 23 "Трошкови позајмљивања". Стопа капитализације коришћена приликом утврђивања износа трошкова позајмљивања који се могу капитализовати у току изградње путева у 2008. години износи 64.21%, односно од укупно насталих трошкова позајмљивања у износу од 5,120,478 Конвертибилних марака, Предузеће је капитализовало укупно 3,287,861 Конвертибилну марку, док је преостали износ трошкова позајмљивања (1,832,617 Конвертибилних марака) евидентирало као трошак периода (напомена 13).

15. АВАНСИ ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
		<i>Кориговано</i>
Аванси за нематеријална улагања:		
- Интеграл инжењеринг а.д., Лакташи	15,159,415	23,371
- Конструктор инжењеринг д.д., Сплит (Хрватска)	8,351,876	-
- Нискоградња д.о.о., Лакташи	8,319,605	-
- Vidoni SpA, Удине (Италија)	4,147,895	-
- остали	2,254,671	257,354
	<u>38,233,462</u>	<u>280,725</u>

Аванси за нематеријална улагања на дан 31. децембра 2008. године износе 38,233,462 Конвертибилне марке, и целокупно се односе на дате авансе добављачима за извођење радова на регионалним и магистралним путевима у Републици Српској, као и на ауто путу Градишка - Бања Лука. Најзначајнији износ се односи на аванс уплаћен предузећу Интеграл инжењеринг а.д., Лакташи у току 2008. године, а по основу реконструкције магистралног пута Гацко - Фоча (трајно рјешење клизишта на превоју Чемерно) у износу од 14,369,352 Конвертибилне марке.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

16. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

	У Конвертибилним маркама 2008. и 2007. година		
	Земљиште и грађевински објекти	Опрема	Укупно
<i>Кориговано</i>			
Набавна вриједност			
Стање, 1. јануар 2007. године	4,511,151	2,412,824	6,923,975
Набавке у току периода	5,135	192,758	197,893
Продаја	-	(44,907)	(44,907)
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>4,516,286</u>	<u>2,560,675</u>	<u>7,076,961</u>
Набавке у току периода	-	721,031	721,031
Продаја	-	(645,827)	(645,827)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>4,516,286</u>	<u>2,635,879</u>	<u>7,152,165</u>
<i>Кориговано</i>			
Исправка вриједности			
Стање, 1. јануар 2007. године	447,916	1,224,254	1,672,170
Амортизација у току периода	58,588	319,555	378,143
Продаја	-	(44,907)	(44,907)
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>506,504</u>	<u>1,498,902</u>	<u>2,005,406</u>
Амортизација у току периода	58,588	294,559	353,147
Продаја	-	(411,016)	(411,016)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>565,092</u>	<u>1,382,445</u>	<u>1,947,537</u>
Садашња вриједност			
- 31. децембар 2008. године	<u>3,951,194</u>	<u>1,253,434</u>	<u>5,204,628</u>
- 31. децембар 2007. године	<u>4,009,782</u>	<u>1,061,773</u>	<u>5,071,555</u>

17. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
		<i>Кориговано</i>
Потраживања од купаца:		
- у земљи	5,388,722	4,886,473
Минус: Исправка вриједности потраживања	<u>(5,360,698)</u>	<u>(4,878,437)</u>
	<u>28,024</u>	<u>8,036</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

17. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА (наставак)

Укупна бруто потраживања од купаца у земљи на дан 31. децембра 2008. године износе 5,388,722 Конвертибилне марке, и највећим дијелом, у износу од 5,106,167 Конвертибилних марака, односе се на потраживања по основу накнада за коришћење јавних путева у складу са члановима 55. и 56. Закона о јавним путевима (напомена 3.9, од тачке 3. до 9.). Предузеће је у потпуности извршило умањење вриједности потраживања за сва потраживања од купаца која нису наплаћена дуже од 90 дана, зато што према ранијем искуству сва потраживања чија су доспјећа преко 90 дана обично нису наплатива. Укупна исправка вриједности потраживања на дан 31. децембра 2008. године износи 5,360,698 Конвертибилних марака и представља 99.45% укупне бруто вриједности потраживања од купаца. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у напомени 20 уз ове финансијске извјештаје.

Старосна структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. и 2007. године је сљедећа:

<u>Период</u>	У Конвертибилним маркама	
	<u>31. децембар 2008.</u>	<u>31. децембар 2007.</u>
		<i>Кориговано</i>
0 - 90 дана	28,024	8,035
90 - 360 дана	1,732,732	2,105,566
преко 360 дана	<u>3,627,966</u>	<u>2,772,872</u>
	<u>5,388,722</u>	<u>4,886,473</u>

На дан 31. децембра 2008. године доспјела потраживања од купаца за које није извршена исправка вриједности старости до 90 дана износе 28,024 Конвертибилне марке. Просјечни период наплате потраживања од купаца у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. године је био изузетно дуг (620 дана), и то због недовољне наплате потраживања по основу закупа јавног пута. Предузеће не обрачунава затезну камату купцима својих услуга за потраживања којима је протекао период доспјећа означен на сваком рјешењу (рачуну).

18. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	<u>31. децембар 2008.</u>	<u>31. децембар 2007.</u>
		<i>Кориговано</i>
Краткорочно орочени депозити код банака:		
- НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	21,000,000	12,900,000
- Нуро Алре-Адриа-Банк а.д., Бања Лука	10,800,000	3,800,000
- Raiffeisen банка БиХ д.д., Сарајево (подручна јединица Бања Лука)	<u>6,600,000</u>	<u>6,600,000</u>
	<u>38,400,000</u>	<u>23,300,000</u>

Краткорочни депозити Предузећа код пословних банака у Републици Српској су орочени на период до годину дана, уз каматну стопу од 4.25% до 5% годишње, уз могућност аутоматског продужења орочења под истим условима у случају да се уговор о орочењу не раскине или се не повуку депонована средства од стране Предузећа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

19. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА И АВР

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007. <i>Кориговано</i>
Потраживања за преплаћени порез на додату вриједност	2,935,223	88,037
Потраживања од запослених	1,373	2,181
Остала потраживања	60,192	28,666
Обрачунати а ненаплаћени приходи од камата	100,473	-
Обрачунати а ненаплаћени приходи од накнада из претходног периода	115,489	409,091
	<u>3,212,750</u>	<u>527,975</u>
Минус: Исправка вриједности других потраживања	<u>(70,536)</u>	<u>(23,393)</u>
	<u><u>3,142,214</u></u>	<u><u>504,582</u></u>

20. ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама 2008. и 2007. године		
	Купци (напомена 17)	Друга потраживања (напомена 19)	Укупно
<i>Кориговано</i>			
Стање, 1. јануар 2007. године	2,535,310	-	2,535,310
Исправке на терет текућег периода	<u>2,343,127</u>	<u>23,393</u>	<u>2,366,520</u>
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>4,878,437</u>	<u>23,393</u>	<u>4,901,830</u>
Стање, 1. јануар 2008. године	4,878,437	23,393	4,901,830
Исправке на терет текућег периода	<u>482,261</u>	<u>47,143</u>	<u>529,404</u>
Стање, 31. децембар 2008. године	<u><u>5,360,698</u></u>	<u><u>70,536</u></u>	<u><u>5,431,234</u></u>

21. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007. <i>Кориговано</i>
Текући рачуни	16,463,968	5,011,987
Издвојена новчана средства за ауто пут Градишка – Бања Лука	4,735,829	1,481,656
Девизни рачун	20,839	13,430,814
Благајна	<u>6,429</u>	<u>4,338</u>
	<u><u>21,227,065</u></u>	<u><u>19,928,795</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

22. ДРЖАВНИ КАПИТАЛ

Предузеће је основано 5. марта 2004. године као правни сљедбеник Републичке дирекције за путеве која је била у саставу Министарства саобраћаја и веза Републике Српске. Предузеће је основано на основу члана 10. Закона о јавним путевима ("Службени гласник РС", број 51/04), као и на основу Одлуке Владе Републике Српске о оснивању Јавног предузећа "Путеви Републике Српске" од 22. јануара 2004. године. Оснивање Предузећа је уписано у судски регистар Основног суда у Бања Луци 5. марта 2004. године Рјешењем бр. У/1 462/04.

Предузеће је организовано као јавно предузеће у складу са одредбама Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 75/04), при чему је Влада Републике Српске једини оснивач са 100% власничким капиталом. Као оснивачки капитал Предузећа регистрована је књиговодствена вриједност основних средстава Републичке дирекције за путеве на дан 31. децембра 2003. године у износу од 159,800,540 Конвертибилних марака.

23. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ

Ревалоризационе резерве Предузећа на дан 31. децембра 2008. године износе 4,447,954,094 Конвертибилне марке и у цјелости се односе на евидентиране позитивне ефекте процјене нематеријалних улагања. Наиме, Предузеће је у току 2004. године извршило процјену вриједности јавних путева са стањем на дан 31. децембра 2004. године, и у својим пословним књигама извршило евидентирање ефеката процјене, који су имали за резултат повећање вриједности нематеријалних улагања и ревалоризационих резерви за износ од 4,427,161,466 Конвертибилних марака.

У току 2005. године Предузеће је извршило и процјену вертикалне сигнализације и одбојне ограде које нису биле обухваћене процјеном на дан 31. децембра 2004. године, и у својим пословним књигама евидентирало позитивне ефекте процјене у укупном износу од 20,792,628 Конвертибилних марака у корист ревалоризационих резерви.

24. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2008.	2007.
Дугорочни кредити:		<i>Кориговано</i>
- у земљи	26,666,667	33,333,333
- у иностранству	46,025,106	16,607,088
	72,691,773	49,940,421
Минус: Текућа доспјећа дугорочних кредита:		
- у земљи	(6,666,667)	(6,666,667)
- у иностранству	(1,180,915)	-
	(7,847,582)	(6,666,667)
	64,844,191	43,273,754

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

24. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

Детаљан преглед обавеза по основу дугорочних кредита на дан 31. децембар 2008. године је дат у прилогу:

	Текуће доспјеће		Дугорочни дио	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007. <i>Кориговано</i>	31. децембар 2008.	31. децембар 2007. <i>Кориговано</i>
<i>Дугорочни кредити у земљи - по амортизованом трошку:</i>				
- НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	6,666,667	6,666,667	20,000,000	26,666,666
	<u>6,666,667</u>	<u>6,666,667</u>	<u>20,000,000</u>	<u>26,666,666</u>
<i>Дугорочни кредити у иностранству - по амортизованом трошку:</i>				
- Европска банка за обнову и развој (EBRD 31788)	1,180,915	-	11,809,137	1,938,363
- Европска банка за обнову и развој (EBRD 37543)	-	-	1,741,774	-
- Европска инвестициона банка (EIB 23599)	-	-	21,514,130	4,889,575
- Европска инвестициона банка (EIB 23255)	-	-	9,779,150	9,779,150
	<u>1,180,915</u>	<u>-</u>	<u>44,844,191</u>	<u>16,607,088</u>
	<u>7,847,582</u>	<u>6,666,667</u>	<u>64,844,191</u>	<u>43,273,754</u>

НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука

У складу са Уговором о дугорочном кредиту са НЛБ Развојном банком а.д., Бања Лука, Предузећу је одобрен кредит за финансирање изградње дијела аутопута Градишка - Бања Лука у укупном износу од 40,000,000 Конвертибилних марака, са роком враћања од 6 година (12 полугодишњих анuitета), почевши од 30. јуна 2007. године. Каматна стопа на позајмљена средства је у висини тромјесечног EURIBOR-а, увећаног за маржу од 2.40% годишње.

Европска банка за обнову и развој (EBRD)

- 1) Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Европске банке за обнову и развој (EBRD) са стањем на дан 31. децембра 2008. године у укупном износу од 12,990,052 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 6,641,708) се односе на обавезе по основу субвендијарног Уговора о кредиту (пројекту) са EBRD од 1. децембра 2004. године (Уговор број 31788), који је потписан на укупан износ од EUR 31,407,900 (еквивалент 61,428,513 Конвертибилних марака). Уговор је потписан од стране Босне и Херцеговине, Републике Српске, EBRD и Предузећа (на свим појединачним нивоима). Предмет Уговора је помоћ у финансирању изградње путева у Босни и Херцеговини (европски коридор Vc и ауто пут Градишка - Бања Лука, као и консултантске услуге у вези са наведеним пројектима). Кредит ће се отплаћивати у 22 једнаке полугодишње рате (22. јуна и 22. децембра сваке године), почевши од 22. јуна 2009. године, па до 22. децембра 2019. године.

До дана састављања ових финансијских извјештаја за 2008. годину, Предузеће је повукло укупно 12,990,052 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 6,641,708) од укупно одобрених средства од EBRD по наведеном Уговору. Уговорена каматна стопа је промјенљива, и кретала се у распону од 5.53% до 5.79% годишње. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2008. године износи 48,438,461 Конвертибилну марку (еквивалент EUR 24,766,192).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

24. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

Европска банка за обнову и развој (EBRD) - наставак

- 2) Дугорочне обавезе по основу другог кредита добијеног од EBRD са стањем на дан 31. децембра 2008. године у износу од 1,741,774 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 890,555) се односе на обавезе по основу субвенционог Уговора о пројекту рехабилитације путева број 37543 од 18. јула 2007. године, који је потписан са EBRD на укупан износ од EUR 30,000,000 (еквивалент 58,674,900 Конвертибилних марака). Као и претходно наведени уговор о кредиту са EBRD (број 31788), и овај уговор је потписан од стране Босне и Херцеговине, Републике Српске, EBRD и Предузећа (на свим појединачним нивоима). Кредит ће се отплаћивати у 24 једнаке полугодишње рате (5. јуна и 5. децембра сваке године), почевши од 5. децембар 2010. године до 5. јуна 2022. године. Уговорена каматна стопа је промјенљива, и кретала се око 6% годишње за досадашњи дио повучених средстава. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2008. године износи 56,933,126 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 29,109,445).

Наведени Уговор о кредиту са EBRD садржи и одредбе према којима Предузеће мора да, почевши од 1. јануара 2009. године, испуни одређене захтјеве, укључујући одржавање једног финансијског показатеља (степен покривености дуга), израчунатог на основу финансијских извјештаја састављених у сагласности са Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извјештавања. У складу са Уговором о кредиту, Предузеће није било у обавези и није вршило обрачун захтјеваног показатеља на дан 31. децембра 2008. године.

Европска инвестициона банка (EIB)

- 1) Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Европске инвестиционе банке (EIB) са стањем на дан 31. децембра 2008. године у укупном износу од 9,779,150 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 5,000,000) се односе на обавезе по основу кредита намијењеног за изградњу II фазе ауто пута Градишка – Бања Лука. Дана 17. новембра 2005. године Европска инвестициона банка (EIB) је потписала Уговор о кредиту број 2004-0329 са Босном и Херцеговином у укупној вриједности од EUR 65,000,000. Предмет Уговора је пројекат "Национални путеви: Бања Лука - Градишка, дионица аеродром Маховљани - Лакташи - Градишка".

Рок отплате кредита је 25 година, уз грасе период од шест година. Каматна стопа је фиксна или промјенљива, и то EURIBOR уколико се транша повлачи у EUR, односно LIBOR уколико се транша повлачи у USD или GBP, увећана за маржу од 0.55% годишње. Отплата транше са фиксном каматном стопом је у једнаким полугодишњим или годишњим ратама главнице, односно у једнаким годишњим или полугодишњим ануитетима уколико је камата унапријед обрачуната. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2008. године износи 117,349,800 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 60,000,000).

- 2) Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Европске инвестиционе банке (EIB) са стањем на дан 31. децембра 2008. године у укупном износу од 21,514,130 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 11,000,000) се односе на обавезе по основу кредита намијењеног за рехабилитацију путева у Републици Српској. Дана 5. септембра 2006. године EIB је потписао Уговор број 2005-0408 са Босном и Херцеговином у укупној вриједности од 40,000,000 EUR. Предмет уговора је пројекат "Санација путева у Републици Српској".

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

24. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

Европска инвестициона банка (EIB) - наставак

Рок отплате кредита је 25 година, уз грасе период од шест година. Каматна стопа је фиксна или промјенљива, и то EURIBOR уколико се транша повлачи у EUR, односно LIBOR уколико се транша повлачи у USD или GBP. Отплата транше са фиксном каматном стопом је у једнаким полугодишњим или годишњим ратама главнице, односно у једнаким годишњим или полугодишњим ануитетима уколико је камата унапријед обрачуната. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2008. године износи 56,719,070 Конвертибилних марка (еквивалент EUR 29,000,000).

Доспјеће укупних дугорочних кредита приказано је у сљедећој табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
		<i>Кориговано</i>
Текуће доспјеће (до 1 године)	7,847,582	6,666,667
- од 1 до 2 године	7,920,155	8,605,030
- од 2 до 3 године	7,992,729	6,666,667
- од 3 до 4 године	7,992,729	6,666,667
- од 4 до 5 година	1,840,755	6,666,667
- преко 5 година	39,097,823	14,668,723
	72,691,773	49,940,421

25. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
		<i>Кориговано</i>
Разграничени приходи по основу примљених донација за изградњу аутопута Бања Лука - Градишка	138,133,821	71,605,592
Разграничени приходи по основу примљених донација за изградњу регионалних и магистралних путева и објеката	91,657,043	48,333,722
	229,790,864	119,939,314

Разграничени приходи по основу примљених донација се односе на приходе разграничене по основу примљених донација (новчаних средстава) од Босне и Херцеговине (Републике Српске) за изградњу аутопутева, односно изградњу и реконструкцију регионалних и магистралних путева и објеката на територији Републике Српске, а у складу са МРС 20 "Рачуноводствено обухватање државних донација и објављивање државне помоћи".

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

25. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ (наставак)

Кретања на разграниченим приходима у 2008. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Стање, 1. јануар	119,939,314	57,637,332
Пренос у приходе периода	(1,320,513)	(829,133)
Примљене донације у току године	111,172,063	63,131,115
Стање, 31. децембар	<u>229,790,864</u>	<u>119,939,314</u>

26. ОБАВЕЗЕ ЗА БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

Резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембра 2008. године у износу од 126,200 Конвертибилних марака се односе на резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Предузећа на отпремнине и јубиларне награде, у складу са МРС 19 "Бенефиције за запослене". Основне претпоставке коришћене приликом обрачуна наведених резервисања објелодањене су у напомени 3.12.

Кретања на обавезама за бенефиције за запослене у 2008. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Стање, 1. јануар	123,395	99,927
Резервисања на терет текућег резултата	29,637	54,586
Исплаћене бенефиције запосленима у току периода	(26,832)	(31,118)
Стање, 31. децембар	<u>126,200</u>	<u>123,395</u>

27. РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
		<i>Кориговано</i>
Судски спорови (напомена 31)	7,060,902	6,930,186
Резервисања за гаранције примљене од извођача радова за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду	5,808,191	4,115,716
	<u>12,869,093</u>	<u>11,045,902</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

27. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Кретања на резервисањима у 2008. години су била следећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Стање, 1. јануар	11,045,902	15,935,536
Резервисања на терет текућег резултата	487,642	470,747
Укидање резервисања за износ плаћених судских спорова	(269,277)	(221,861)
Пренос у корист прихода текућег периода	(87,650)	(246,301)
Повећање резервисања	4,447,421	2,706,406
Смањење резервисања	(2,754,945)	(7,598,625)
Стање, 31. децембар	<u>12,869,093</u>	<u>11,045,902</u>

Дугорочна резервисања за гаранције примљене од извођача радова се односе на резервисања по основу отклањања евентуалних недостатака у гарантном периоду приликом реконструкције и изградње јавних путева од стране извођача радова које је Предузеће ангажовало.

28. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДОБАВЉАЧИМА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Добављачи		
- у земљи	15,298,875	12,366,166
- у иностранству	1,623,154	250,223
	<u>16,922,029</u>	<u>12,616,389</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

29. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПВР

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007. <i>Кориговано</i>
Примљени аванси	46,979	-
Преплате неидентификованих купаца по основу накнада за коришћење јавног пута	108,427	139,034
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	-	154,110
Обавезе за порез и доприносе на зараде	16,106	82,124
Обавезе за накнаду за коришћење шума	54,679	58,977
Остале обавезе за накнаде	378	384
Обавезе за доприносе који терете трошкове	-	5,499
Обавезе за порез на додатну вриједност	-	296,421
Обавезе према запосленима	-	15,519
Разграничени ПДВ садржан у датим авансима добављачима	2,338,779	-
Резервисање за трошкове одржавања јавних путева	188,000	-
Обавезе за камате	524,775	-
Разграничени приход за унапријед фактурисане закупе	-	5,460
Остале обавезе	-	4,791
	<u>3,278,123</u>	<u>762,319</u>

Разграничени порез на додатну вриједност (ПДВ) садржан у датим авансима добављачима са стањем на дан 31. децембра 2008. године у износу од 2,338,779 Конвертибилних марака се односи на разграничења у складу са чланом 55. Закона о порезу на додатну вриједност, по којем је прималац аванса обавезан да изда авансну фактуру уплатиоцу аванса (напомена 15) прије испоруке робе (услуге). Овако формирана авансна фактура представља основ за евидентирање излазног ПДВ-а продавца, односно улазног ПДВ-а купца робе (услуге).

Резервисања за трошкове одржавања јавних путева у износу од 188,000 Конвертибилних марака се односе на резервисања формирана на основу Одлуке Владе РС од 18. децембра 2008. године, а по којој се одобрава Предузећу да изврши финансирање изградње јавних путева у 2009. години, у општинама Берковићи и Крупа на Уни у укупном износу од 188,000 Конвертибилних марака. На основу наведене Одлуке Владе РС Предузеће је извршило резервисање на терет текућих трошкова одржавања регионалних и магистралних путева у 2008. години.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

30. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ КРЕДИТА

Као што је објелодањено у напомени 24 уз финансијске извјештаје, Предузеће је потписало четири уговора о кредитима са Европском банком за обнову и развој (ЕБРД), односно Европском инвестиционом банком (ЕИВ) на укупан износ од 325,465,563 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 166,407,900). До дана састављања финансијских извјештаја за 2008. годину Предузеће је, по основу наведена четири уговора о кредитима, укупно користило 46,025,106 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 23,532,263), односно неискоришћени (неповучени) дио кредита на дан 31. децембра 2008. године износи 279,440,457 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 142,875,637).

Кредитор:	У Конвертибилним маркама			
	31. децембар 2008.		31. децембар 2007.	
	Уговорено	Неповучено	Уговорено	Неповучено
- Европска банка за обнову и развој (31788)	61,428,513	48,438,461	61,428,513	59,490,150
- Европска банка за обнову и развој (37543)	58,674,900	56,933,126	58,674,900	58,674,900
- Европска инвестициона банка (23255)	127,128,950	117,349,800	127,128,950	117,349,800
- Европска инвестициона банка (23599)	78,233,200	56,719,070	78,233,200	73,343,625
	<u>325,465,563</u>	<u>279,440,457</u>	<u>325,465,563</u>	<u>308,858,475</u>

У складу са наведена два уговора о кредитима са ЕБРД-ом, Предузеће је у обавези да плаћа и камату на неповучени дио одобрених средстава у висини од 0.5% годишње. Укупно обрачуната камата по наведеном основу у току 2008. године износи 644,083 Конвертибилне марке.

31. СУДСКИ СПОРОВИ

На дан 31. децембра 2008. године, против Предузећа се води значајан број судских спорова по основу надокнаде штета насталих на путевима Републике Српске. У складу са чланом 31. Закона о јавним путевима, Предузеће је у обавези да кориснику пута надокнади штету која је проузрокована стањем пута усљед неадекватног одржавања. Према процјени руководства Предузећа, потенцијалне штете које могу произаћи из судских спорова који се воде против Предузећа на дан 31. децембра 2008. године износе 7,060,902 Конвертибилне марке, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Такође, вриједност спорова које Предузеће води против дужника износи 628,533 Конвертибилне марке.

Руководство Предузећа је извршило процјену евентуалних потенцијалних губитака који могу настати за Предузеће по основу ових судских спорова. У финансијским извјештајима за 2008. годину Предузеће је извршило резервисање за потенцијалне губитке по основу судских спорова у цјелокупном износу од 7,060,902 Конвертибилне марке (напомена 27), док за износ потенцијалних затезних камата руководство Предузећа сматра да не би могло имати негативан исход за Предузеће, и да Предузеће неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеним основама.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

32. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

У току свог редовног пословања, Предузеће ступа у односе са повезаним лицима. Повезана лица обухватају оснивача Предузећа (Влада Републике Српске, напомена 1), као и надлежна министарства у Влади Републике Српске. Највећи дио пословних трансакција са повезаним лицима се односи на донације од стране Владе Републике Српске по основу изградње, реконструкције, рехабилитације и одржавања локалних, магистралних и регионалних путева, као и ауто путева на територији Републике Српске.

У току 2008. године, укупан износ наведених донација од стране Владе Републике Српске је био 111,172,063 Конвертибилне марке, а које су евидентирание као дио разграничених прихода (напомена 25), док је износ наведених донација у 2007. години био 63,131,115 Конвертибилних марака.

Поред наведеног, износи прихода и расхода из трансакција обављених са повезаним лицима у току 2008. и 2007. године су били сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
БИЛАНС УСПЈЕХА		
ПРИХОДИ		
а) Остали пословни приходи:		
- Влада Републике Српске (Министарство саобраћаја и веза РС)	19,200,000	13,757,890
<i>Укупно приходи</i>	<u>19,200,000</u>	<u>13,757,890</u>
РАСХОДИ		
а) Трошкови одржавања локалних путева:		
- Влада Републике Српске (Министарство саобраћаја и веза РС)	16,900,000	11,457,890
б) Трошкови нето личних примања кључног руководећег особља и чланова надзорног одбора	<u>305,967</u>	<u>225,816</u>
<i>Укупно расходи</i>	<u>17,205,967</u>	<u>11,683,706</u>
Приходи, нето	<u>1,994,033</u>	<u>2,074,184</u>

Трансакције са повезаним лицима су извршене под условима који су еквивалентни условима који преовлађују у независним трансакцијама.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

33. ФОРМИРАЊЕ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА "АУТОПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

Дана 10. новембра 2006. године Влада Републике Српске је донијела Одлуку о оснивању Јавног предузећа "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука (Службени гласник РС, број 111/06). Наведеном Одлуком је дефинисано да ће оснивачки капитал новоформираног Јавног предузећа "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту: "Аутопутеви РС") износити укупно 10,000,000 Конвертибилних марака, чији оснивач ће бити Влада РС. До дана састављања приложених финансијских извјештаја, оснивач оба предузећа (Влада РС) није дефинисао да ли ће се дио инвестиција које се односе на изградњу аутопутева у Републици Српској, а које су евидентирани у финансијским извјештајима Предузећа као нематеријална улагања у припреми, у укупном износу од 160,086,717 Конвертибилних марака (напомена 14), бити пренијето у новоформирано предузеће, као и какав ће то имати утицај на финансијске извјештаје Предузећа.

Предузеће Аутопутеви РС је основано и регистровано рјешењем Основног суда у Бањој Луци дана 28. јануара 2009. године, али, према изјавама руководства Предузећа, није почело са радом до дана састављања приложених финансијских извјештаја. Такође, оснивач оба предузећа (Влада РС) није дефинисао израду диобног биланса између Предузећа и Аутопутева РС до дана састављања приложених финансијских извјештаја за 2008. годину. На основу наведеног рјешења о упису у судски регистар, оснивачки капитал Аутопутева РС износи 10,000 Конвертибилних марака, и чини га уплата у новцу од стране оснивача (Влада РС).

Руководство Предузећа сматра да наведена неизвјесност по питању издвајања дијела имовине и обавеза Предузећа у новоформирано предузеће Аутопутеви РС, не би требало да има значајне негативне ефекте на Предузеће, односно да Предузеће неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеном основу у наредним обрачунским периодима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

34. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Пословни сегменти

На дан 31. децембра 2008. године, пословне активности Предузећа су организоване у два главна пословна сегмента:

1. Регионални и магистрални путеви, и
2. Аутопутеви.

а) Формат примарног извјештавања – пословни сегменти

Резултати сегмената за годину која се завршава на дан 31. децембра 2008. године дати су у прегледу који слиједи:

2008. година	У Конвертибилним маркама		
	Регионални и магистрални путеви	Аутопутеви	Укупно
Пословни приходи			
Приходи од накнада	87,430,893	-	87,430,893
Остали пословни приходи	20,112,851	532,646	20,645,497
	<u>107,543,744</u>	<u>532,646</u>	<u>108,076,390</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева	(61,553,453)	-	(61,553,453)
Трошкови одржавања локалних путева	(20,662,000)	-	(20,662,000)
Трошкови материјала, горива и енергије	(150,133)	-	(150,133)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(3,398,416)	-	(3,398,416)
Трошкови амортизације	(9,728,348)	-	(9,728,348)
Трошкови резервисања	(517,279)	-	(517,279)
Остали пословни расходи	(2,419,518)	-	(2,419,518)
	<u>(98,429,147)</u>	<u>-</u>	<u>(98,429,147)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	<u>9,114,597</u>	<u>532,646</u>	<u>9,647,243</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	1,906,354	-	1,906,354
Финансијски расходи	(1,886,988)	(532,646)	(2,419,634)
	<u>19,366</u>	<u>(532,646)</u>	<u>(513,280)</u>
Добитак прије опорезивања	<u>9,133,963</u>	<u>-</u>	<u>9,133,963</u>
Порез на добитак	-	-	-
НЕТО ДОБИТАК	<u><u>9,133,963</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>9,133,963</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

34. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

а) Формат примарног извјештавања – пословни сегменти (наставак)

Резултати сегмената за годину која се завршава на дан 31. децембра 2007. године дати су у прегледу који слиједи:

2007. година	Регионални и магистрални путеви	У Конвертибилним маркама	
		Аутопутеви	Укупно
Пословни приходи			
Приходи од накнада	79,596,506	-	79,596,506
Остали пословни приходи	14,501,330	519,230	15,020,560
	<u>94,097,836</u>	<u>519,230</u>	<u>94,617,066</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева	(35,846,249)	-	(35,846,249)
Трошкови одржавања локалних путева	(14,457,890)	-	(14,457,890)
Трошкови материјала, горива и енергије	(125,523)	-	(125,523)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(2,980,308)	-	(2,980,308)
Трошкови амортизације	(12,621,552)	-	(12,621,552)
Трошкови резервисања	(525,333)	-	(525,333)
Остали пословни расходи	(4,550,638)	-	(4,550,638)
	<u>(71,107,493)</u>	<u>-</u>	<u>(71,107,493)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	<u>22,990,343</u>	<u>519,230</u>	<u>23,509,573</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	579,044	-	579,044
Финансијски расходи	(213)	(519,230)	(519,443)
	<u>578,831</u>	<u>(519,230)</u>	<u>59,601</u>
Добитак прије опорезивања	23,569,174	-	23,569,174
Порез на добитак	-	-	-
НЕТО ДОБИТАК	<u>23,569,174</u>	<u>-</u>	<u>23,569,174</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

34. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

а) Формат примарног извјештавања – пословни сегменти (наставак)

Средства и обавезе сегмената са стањем на дан 31. децембра 2008. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2008. године	У Конвертибилним маркама		
	Регионални и магистрални путеви	Аутопутеви	Укупно
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	4,708,703,790	162,307,176	4,871,010,966
Аванси за нематеријална улагања	23,602,281	14,631,181	38,233,462
Некретнине и опрема	5,204,628	-	5,204,628
Дугорочни финансијски пласмани	7,529	-	7,529
	<u>4,737,518,228</u>	<u>176,938,357</u>	<u>4,914,456,585</u>
Обртна имовина			
Залихе и дати аванси	2,594	-	2,594
Потраживања од купаца	28,024	-	28,024
Краткорочни финансијски пласмани	26,462,909	11,937,091	38,400,000
Друга потраживања и АВР	3,142,214	-	3,142,214
Готовински еквиваленти и готовина	16,490,176	4,736,889	21,227,065
	<u>46,125,917</u>	<u>16,673,980</u>	<u>62,799,897</u>
Укупна актива	<u>4,783,644,145</u>	<u>193,612,337</u>	<u>4,977,256,482</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Државни капитал	159,800,540	-	159,800,540
Ревалоризационе резерве	4,447,954,094	-	4,447,954,094
Законске резерве	751,394	-	751,394
Нераспоређени добитак	33,072,372	-	33,072,372
	<u>4,641,578,400</u>	<u>-</u>	<u>4,641,578,400</u>
Дугорочна резервисања и разграничени приходи	101,675,119	141,111,038	242,786,157
Дугорочни кредити	23,255,903	41,588,288	64,844,191
	<u>124,931,022</u>	<u>182,699,326</u>	<u>307,630,348</u>
Краткорочне обавезе			
Текуће доспјеће дугорочних обавеза	-	7,847,582	7,847,582
Обавезе према добављачима	15,931,963	990,066	16,922,029
Остале краткорочне обавезе и ПВР	1,202,760	2,075,363	3,278,123
	<u>17,134,723</u>	<u>10,913,011</u>	<u>28,047,734</u>
Укупна пасива	<u>4,783,644,145</u>	<u>193,612,337</u>	<u>4,977,256,482</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

34. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

а) Формат примарног извјештавања – пословни сегменти (наставак)

Средства и обавезе сегмената са стањем на дан 31. децембра 2007. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2007. године	У Конвертибилним маркама		
	Регионални и магистрални путеви	Аутопутеви	Укупно
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	4,660,223,942	117,399,901	4,777,623,843
Аванси за нематеријална улагања	166,796	113,929	280,725
Некретнине и опрема	5,071,555	-	5,071,555
Дугорочни финансијски пласмани	15,058	-	15,058
	<u>4,665,477,351</u>	<u>117,513,830</u>	<u>4,782,991,181</u>
Обртна имовина			
Залихе и дати аванси	139,583	-	139,583
Потраживања од купаца	8,036	-	8,036
Краткорочни финансијски пласмани	23,300,000	-	23,300,000
Друга потраживања и АВР	504,582	-	504,582
Готовински еквиваленти и готовина	11,999,843	7,928,952	19,928,795
	<u>35,952,044</u>	<u>7,928,952</u>	<u>43,880,996</u>
Укупна актива	<u>4,701,429,395</u>	<u>125,442,782</u>	<u>4,826,872,177</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Државни капитал	159,800,540	-	159,800,540
Ревалоризационе резерве	4,447,954,094	-	4,447,954,094
Законске резерве	751,394	-	751,394
Нераспоређени добитак	23,938,409	-	23,938,409
	<u>4,632,444,437</u>	<u>-</u>	<u>4,632,444,437</u>
Дугорочна резервисања и разграничени приходи	57,769,831	73,338,780	131,108,611
Дугорочни кредити	4,889,574	38,384,180	43,273,754
	<u>62,659,405</u>	<u>111,722,960</u>	<u>174,382,365</u>
Краткорочне обавезе			
Текуће доспјеће дугорочних обавеза	-	6,666,667	6,666,667
Обавезе према добављачима	5,563,234	7,053,155	12,616,389
Остале краткорочне обавезе и ПВР	762,319	-	762,319
	<u>6,325,553</u>	<u>13,719,822</u>	<u>20,045,375</u>
Укупна пасива	<u>4,701,429,395</u>	<u>125,442,782</u>	<u>4,826,872,177</u>

б) Формат секундарног извјештавања – географски сегменти

Земља поријекла Предузећа је Босна и Херцеговина. Предузеће цјелокупне своје приходе остварује на територији Босне и Херцеговине.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Предузећа. Надзорни одбор Предузећа разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и увјерења да ће Предузеће бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала. Структура капитала Предузећа укључује кредите (објашњени у напомени 24), готовину и готовинске еквиваленте и капитал који се састоји од државног капитала, резерви и нераспоређеног добитка. Надзорни одбор Предузећа прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Предузеће уравнијева структуру капитала преко нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Предузећа за управљање капиталом је непромјењена.

Значајне рачуноводствене политике

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у напомени 3 уз финансијске извештаје.

Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената су приказане у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2008.	2007.
		<i>Кориговано</i>
Финансијска имовина		
Пласмани и потраживања (укључујући готовинске еквиваленте и готовину)	<u>97,889,703</u>	<u>43,560,186</u>
Финансијске обавезе - по амортизованом трошку	<u>89,824,265</u>	<u>62,935,793</u>

У свом редовном пословању, Предузеће је, у различитом обиму, изложено одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику.

Управљање ризицима у Предузећу је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Предузећа у ситуацији непредвидљивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Предузећа.

Предузеће не ступа у трансакције са изведеним финансијским инструментима, као што су свопови каматних стопа или форварди. Поред тога, у години која се завршава на дан 31. децембра 2008. године, Предузеће није вршило трговање финансијским инструментима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Тржишни ризик

(а) Ризик од промјене курса страних валута

Руководство Предузећа сматра да Предузеће није значајно изложено ризику од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилних марака). Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Предузећа у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

	У Конвертибилним маркама			
	Имовина		Обавезе	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR	12,576,646	13,544,575	47,648,260	16,857,311
USD	27	2	-	-
УПУ	141	8	-	-
	<u>12,576,814</u>	<u>13,544,585</u>	<u>47,648,260</u>	<u>16,857,311</u>

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Предузеће је изложено разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине.

Обзиром да Предузеће нема значајну каматносно имовину, приходи Предузећа су у значајној мјери независни од промјене тржишних каматних стопа.

Ризик Предузећа од промјена фер вриједности каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита од банака. Кредити примљени по промјенљивим каматним стопама излажу Предузеће каматном ризику токова готовине, док кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Предузеће ризику промјене фер вриједности каматних стопа. Током 2008. године, највећи дио обавеза по кредитима био је са варијабилном каматном стопом, која је везана за Euribor или Libor (обавезе по основу кредита одобреног од стране НЛБ Развојне банке а.д., Бања Лука, EBRD и EIB, напомена 24). Обавезе по кредитима са промјенљивим каматним стопама су највећим дијелом у страним валути (EUR).

Предузеће врши анализу изожености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматносно позицију. Предузеће још увијек не врши свој промјенљиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

У случају да је каматна стопа на обавезе по новчаним кредитима на дан 31. децембра 2008. године била већа/мања за 1% на годишњем нивоу, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Предузећа за 2008. годину био би мањи/већи за износ од 260,000 Конвертибилних марака (2007. године - 326,000 Конвертибилних марака), као резултат већег/мањег расхода камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

(ц) Ризик од промјене цијена

Предузеће није изложено значајнијем ризику од промјене цијена власничких хартија од вриједности обзиром да Предузеће нема значајних улагања класификованих у билансу стања као средства расположива за продају, или као финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у билансу успјеха. Улагањима Предузећа у капиталу зависних правних лица се не тргује јавно.

Такође, Предузеће је изложено ризику промјена цијена накнада за коришћење јавних путева (напомена 3.9) усљед чињенице да се цијене накнада одређују на основу одлука Владе Републике Српске, а у складу са члановима 55. и 56. Закона о јавним путевима.

Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Предузећа. Предузеће својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Предузеће располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти, као и орочени депозити код пословних банака), као и континуираним приливом новчаних средстава од накнада који омогућава да своје обавезе измирује у року доспјећа.

Предузеће не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Предузеће је усвојило финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбијеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Предузећу одлучују о некој набавци.

Рочност доспјећа финансијске имовине и обавеза Предузећа на дан 31. децембра 2008. и 2007. године:

Финансијска имовина	Пондерисана просјечна каматна стопа	У Конвертибилним маркама				
		до 1 мјесец	1 - 6 мјесеци	6 - 12 мјесеци	1 - 20 година	Укупно
31. децембар 2008.						
Без камата		-	38,318,950	-	-	38,318,950
Инструменти по фиксној каматној стопи	3%	21,440,306	39,965,343	-	-	61,405,649
Укупно		21,440,306	78,284,293	-	-	99,724,599
31. децембар 2007.						
Без камата		-	13,766,515	-	-	13,766,515
Инструменти по фиксној каматној стопи	2%	6,656,503	23,716,168	-	-	30,372,671
Укупно		6,656,503	37,482,683	-	-	44,139,186

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Финансијске обавезе	Пондерисана просјечна каматна стопа	У Конвертибилним маркама				
		до 1 мјесец	1 - 6 мјесеци	6 - 12 мјесеци	1 - 20 година	Укупно
31. децембар 2008.						
Без камата		-	17,077,435	-	-	17,077,435
Инструменти по фиксној каматној стопи	5%	-	4,487,514	4,421,875	68,412,445	77,321,834
Укупно		-	21,564,949	4,421,875	68,412,445	94,399,269
31. децембар 2007.						
Без камата		-	12,091,035	-	-	12,091,035
Инструменти по фиксној каматној стопи	5%	-	4,609,647	4,532,156	44,306,308	53,448,111
Укупно		-	16,700,682	4,532,156	44,306,308	65,539,146

Преглед доспјећа финансијских инструмената (имовине и обавеза) је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине и обавеза, укључујући и камате на ту имовину које ће бити зарађене (осим на средства за која Предузеће очекује да ће се новчани ток појавити у другом периоду), односно на основу најранијег датума када се од Предузећа може тражити да плати насталу обавезу.

Кредитни ризик

Кредитни ризик настаје код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, потраживања од правних и физичких лица и преузетих обавеза, и односи се на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Предузећу, што ће резултирати финансијским губитком Предузећа.

Предузеће је изложено кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Предузећа.

Поред тога, Предузеће нема значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има велики број међусобно неповезаних купаца са појединачно малим износима дуговања. Поред онемогућавања даљег коришћења услуга, користе се и сљедећи механизми наплате: репрограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

Фер вриједност

	У Конвертибилним маркама 31. децембар 2008.		У Конвертибилним маркама 31. децембар 2007.	
	Књиго- водствена вриједност	Фер вриједност	Књиго- водствена вриједност	Фер вриједност
<i>Финансијска средства</i>				
Пласмани и потраживања (готовина и готовински еквиваленти)	97,889,703	97,889,703	43,560,186	43,560,186
<i>Финансијске обавезе</i>				
Повјериоци и кредити	89,824,265	89,824,265	62,935,793	62,935,793

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Фер вриједност (наставак)

Претпоставке које су коришћене за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су сљедеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједност због њиховог кратког рока доспијећа. За израчунавање фер вриједности осталих финансијских средстава и обавеза користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која ја на располагању Предузећу за сличне финансијске инструменте.

36. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАНА БИЛАНСА

Дана 30. априла 2009. године Предузеће је доставило надлежном Министарству саобраћаја и веза у Влади Републике Српске допис у којем се од оснивача Предузећа тражи сагласност за приједлог одлуке о повећању основног капитала Предузећа, и то за вриједност укупних ревалоризационих резерви (4,447,954,094 Конвертибилне марке, напомена 23), а у складу са извјештајем Главне службе за ревизију за 2006. годину [напомена 5, под б)]. До дана састављања приложених финансијских извјештаја, Предузеће није добило сагласност оснивача на приједлог одлуке о повећању основног капитала Предузећа.

37. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је 5 година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од 5 година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2008. године

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција биланса стања у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2008.	2007.
EUR	1.9558	1.9558
Амерички долар (USD)	1.3873	1.3312
Швајцарски франак (CHF)	1.3071	1.1779
Динар (RSD)	0.0221	0.0245